

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző:

Cím: *Élő emberek laknak az új köztemető 25-ös parcellájában*

Forrás: *Új Nemzedék*

Osztályozás

Tárgy

361.1

Hely

Idő

"1925"

Személy

Helyszám

333-32 1925

Élő emberek laknak az új köztemető 25-ös parcellájában

Rusz család évek óta él a halottak tözsomszédságában — Nem érzik az éjszakai borzalmait, de az első „települő” megszökött

— Az Új Nemzedék tudósítójától. —

As új köztemető amely bizony már mege-
hódosan régi, mert nemcsakára ötvenesztendő-
s lesz, nagyon érdekes felteket rejteget. Egyik
parcellájában, amely a 25-ös számot viselne,
ha a románcstálla le nem szakadt volna és
a számot tartó oszlop ki nem dől, emberek
családok laknak, már jó hossza ideje, van
közöttük olyan is, aki másfél esztendő óta
alszik nap-nap után a halottak tözsomszédsá-
gában.

A 25-ös parcellát már évekkel ezelőtt ki-
írították, a fejtők elkorhadtak, a sírkövek és
a parcella jókora területén hosszú időn át
csak dudva és gaz tenyészett, amíg azután
jött a lakásnyomoruság és 1922 tavaszán,
endrius végén megtörtént, hogy a 25-ös par-
cellába beköltözött az első élő ember. Ez Hor-
váth András napszámos volt, feleségestől. Ő
építette az első földkunyhót, amelyet azóta
igen sok követett. Horváth András azonban
nem bírta sokáig az első dicsőségét. Kettes-
ben, magányosan a feleségével az éjszakában
borzalmasan nagy temető közepén elvisele-
hetlen lett az élet. Mint mondják nem tu-
dott elcsúszni csak nappal és hat héttel utóbb,
mikor éjjel őt lelt a közeli téglagyárban, ott
hagyta temetői kunyhóját.

Új lakók jelentkeznek

Az ember már olyan, hogy szívesen utá-
szona a hasznosnak tűnő ötletet. A perife-

riák hajléktalanjai között csakhamar híre
ment Horváth András ötletének és egyre-
másra jöttek az emberek az új temető igaz-
gatóságához Napszámra jelentkeztek, de az-
zal a feltétellel, hogy kunyhót építhessenek
maguknak a temetőben. Az igazgatóság
kénytelen volt beleemenni a feltételbe, mert
éppen a lakásínség miatt már hosszú idő óta
nem kapott munkaerőt. Néhány héttel Hor-
váthék kiköltözése után megkezdődött husz
kunyhó építése. Ez már a főváros pénzén és
hogy úgy mondjuk *egységes terv* alapján
történt.

A 25-ös parcella szélén, a saroktól jobb- és
baloldali irányban építették a kunyhókat, a
jobboldalon mindjárt két sorban. Minden
kunyhó egyforma. *Vályog az oldala, nád a
tetője, az ajtaja dészakadaráb, padlója pedig a
temető földje.* Egész kis lakótelep. Némelyik
oldalra dől, van, amelyik a földbe süppedt,
egyiken csak madzag a zár, van „kócsara”
nyíló, de olyan is akad, hogy lakattal záró-
dik és talocsárral biztosítottik.

A lakótelep helyét gondosan választották
meg, mert meglehetősen messzire esik a te-
metőnek halottakárta részeitől. Jobbról is,
balról is kiürített parcellák, harminc lépés-
nyire egy üresen álló téglasépület, amely va-
laha ravatalozónak készült, de sohasem hasz-
nálták.

Mind a huzs kunyhóknak akad lakója és la-
kott maradt azóta is, csak tél idején esik meg,
hogy egyik-másik üresen marad néhány héten
át. Érdekes azonban, hogy a lakók legtöbbje
magasabb ember, a feleséges ember már rit-
kébb, olyan pedig, *akinek gyereke van, soha-
sem akad több kettőnél-háromnál.* Most vélet-
lenül négy kunyhóban van gyerek.

Egy rozszant csikótüzhely és két kéve szalma

Hegyon könnyű eljutni a telepre. A főkapun
belépve, az ember a halottakház irányába ha-
lud, onnétől pedig jobbkéz felé, egy kicsit a
temető szélé felé hajolva kell menni. A ke-
zezebb ut egyenesen a „telepre” vezet. Így,

kora délután még elhagyottak a kunyhók.
Amint a kalauzoló temetőőr meséli, csak este
hat óra után népesednek be, amikor az embe-
rek hazamennek a földmunkából. Nem lehet
bevárni őket, mert sötétben mégis barátságta-
lan sirok között botorkálni, de meg hat óra
után nem is szabad élő embernek a temető

területén tartózkodni, erre csak a telep lakói-
nak van privilégiumuk.

Egyik kunyhóból sem csavarodik füst. El-
hagyottnak, kihaltak látszik a telep, de né-
hány lépés után két masszatos gyerek tűnik
föl. A nagyobbiknak csak féllábára jutott har-
risnya. Régi sirokról összehordott sok, me-
grozsdásodott koszoruváz egész dombba maga-
sodik, ezen a dombon hancározik a két gye-
rek.

A legtöbb kunyhóba nyugodtan be lehet
nyitni. Nincs mit elvinni belőlük. Az egyikben
rozszant csikótüzhely és két kéve szalma kép-
viseli a berendezést, ha csak nem számítjuk a
berendezéshez a hatalmas, de megrozsdásodott
drótszöveget, amikből hatot is találni a
kunyhó falába verve. A szögek is üresen lóg-
nak, csak az egyikről függ a fülénél fogva
egy ócska, kékszinű pléhlábos, a feneké két
helyen is csillogó pléhdarabbal kifoltosva.

A harmadik konyhoban valami érdekes is akad. Egy domboru üveg, amely tálfarmáju, most kétségtelenül evőtállá lépett elő, mert a fenyőasztal közepén ül, de egykor sirkeresztre erősítve, mirtusz, vagy egyéb virág részére szolgált védőszerű. A koszoruk drótvázai is háztartási eszközökké lépnek elő, ha egyszer valamelyik konyhába kerültek. Piszkavas, bográcstartó háromláb, lámpatartó, gyertyatartó készül belőlük. Háziiparuk egyébként is igen fejlett, mert a korhadt és félrelőkött sirkeresztek, az elszáradt koszorukat nagy sikerrel alakítják át ková.

Elégedett emberek

Végre a bal konyhótor utolsóelőtti konyhájában akad egy élő lélek, öregedő, őszülő asszony. A kerek kályhában vidáman lobog a tűz és a kezét mellette fölötta. Vidám arcu, pirosképű asszonyság. Kissé tótos akcentussal beszél és hitestársa *Brichta* Tódornak. Arra legbüszkébb, hogy ő hites feleség, nem úgy, mint a többi szomszédasszony, aki csak bogóhiten él az urával. Egyébként újságárna, tehát félig-meddig kolléga, aki azonban még arra is büszke, hogy csak délután három óráig dolgozik. Amikor kőbányai standján az utolsó szál *Uj Nemzedéket* is eladta, toronyirányt nekivág és gyalog jön haza.

Azt mondja haza és nem is éri furának, hogy az otthona a temetőben van.

— Egyszer ugyis ide jutunk mindnyájan! — így bölcsekedik.

— Nem rossz itt az élet. Lakbért először is nem fizetünk és tüzelő is akad egy kevés, amennyi éppen kell. A sok elszáradt koszoru, néha egy-egy félrelőkött fakereszt nagyon jó meleget ad. Legnagyobb baj a bevásárlással van. Itt kinn a temetőben semmit se kapni...

Ugy mondja, mintha természetesnek venné, hogy a halottak kenyeret, lisztet árnsítsanak neki.

Most az ő számára fogasabb kérdés következik, amire egyelőre csak ennyit bírt felelni:

— Miért kérem!

Bistatni ké'l, hogy belekezdjen.

—Hát bizony — mondja — az első éjszakák retteneteseek voltak. Nem mertünk aludni, csak fekdűtünk a sötétben és kérdegettük egymást az urammal: „Te alszol-e már?”

— Aztán bormesztó álmok jöttek. Emlékszem, négy éjjel egymásután álmodtam, hogy egy halott, akit megnéstem a koporsóban, egyszerre csak bejött, engem fölkeltett, befeküdt az ágyamba és azt mondta, én meg menjek a koporsóba, mert én meleg vagyok és nem fogok fájni a hideg sírban... Akkor megfogadtam, hogy percig se maradok tovább, inkább a bokrok tövében, mint a halottak között, hanem azóta békében hagynak az álmok is. Már egész

megszoktam. Nem, nem akarunk elmozni, persze ha valami jó viccelés akadna. De nekünk nincs akkora szerencsénk...

Már homályosodik. Hidegebb lesz, fúj a szél, az égen, mint magános sarió, feltűnik a hold, a messziségből, túl a kettős fásoron, fölfehéresnek a sírkövek.

Fülgyni a kabát gallérját és gyorsan kifelé.